

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

▲

▼

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

▲

▲

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

MIOKINŲ REIKŠMĖ ORGANIZMUI FIZINIO AKTYVUMO METU: BIBLIOMETRINĖ ANALIZĖ

Darbo autorės. Margarita Olga SIVAČIOVA (Kineziterapija, bakalauro II kursas), Guoda ŽAŽECKYTĖ (Medicinos genetika, magistrantūros I kursas).

Darbo vadovė. Doc. dr. Valentina GINEVIČIENĖ, Medicinos fakulteto Biomedicinos mokslų instituto Žmogaus ir medicininės genetikos katedra.

Darbo tikslas. Pasitelkus bibliometriniu analize ir vizualizacijos technologija (VOSviewer) nustatyti mokslinių tyrimų aktualijas ir tendencijas bei apibendrinti duomenis apie miokinių reikšmę organizmui fizinio aktyvumo metu.

Darbo metodika. Mokslinių publikacijų duomenų bibliometrinė analizė leidžia atlikti kiekybinį mokslo tyrimų vertinimą. „PubMed“ duomenų bazėje 2013–2023 m. laikotarpiu publikuoti straipsniai buvo filtruojami naudojant atitinkamus raktinius žodžius „fizinis aktyvumas“ („physical activity“) ir „miokiniai“ („myokines“). Bibliometrinė analizė atlikta naudojant VOSviewer (angl. *visualization of similarities*) programą (1.6.19 versija), kuri skirta bibliometriniams tinklams kurti ir grafiškai atvaizduoti ryšius tarp publikacijų meta-duomenų (reikšminių žodžių, autorių, institucijų, cituojamų šaltinių ir kt.), taip pat parodo jų ryšių stiprumą. Interaktyvus vaizdas leidžia išskirti duomenų potinklius. Klasterio elementų apskritimo ir raidžių dydis įvertina elementų svorį. Kuo svarbesnė reikšmė, tuo didesnis apskritimas ir užrašas. Buvo pritaikyti du standartiniai parametrai – ryšio priskyrimas (angl. *link attribute*) ir bendras ryšio stiprumas (TLS, angl. *total link strength*), siekiant išsiaiškinti dažniausiai moksliniuose straipsniuose vartojamus reikšminius žodžius ir jų sąsajas, populiariausias temas bei autorius, kurie daugiausiai nagrinėja mus dominančią temą.

Rezultatai. Miokiniai yra mažos molekulinės masės baltymai (pvz, citokinai), kuriuos gamina ir išskiria skeleto raumenų ląstelės, reaguodamos į raumenų susitraukimus. Pastaruoju metu miokinių tyrimai sulaukė didelio mokslininkų susidomėjimo dėl galimos teigiamos jų įtakos organizmo funkcijoms. Mokslininkai ieško miokinių poveikio sąsajų mechanizmų, padedančių geriau suprasti su fiziniu pajėgumu ir sveikata susijusius organizmo molekulinis procesus. 2013–2023 m. laikotarpyje buvo paskelbta 86213 mokslinių straipsnių, susijusių su fizinio aktyvumo ir pajėgumo tema. Dauguma jų buvo aprašomieji tyrimai ir 7148 (8,3 proc.) iš jų – klinikiniai tyrimai. Per pastaruosius 10 metų buvo paskelbti 77 straipsniai autorių, kurie tyrinėjo ryšį tarp „fizinio aktyvumo“ ir „miokinių“. Klinikiniai tyrimai sudarė 10 (13 proc.) visų straipsnių, aprašytų šiomis temomis. Užklausoje pagal raktažodžius „fizinis aktyvumas“ (TLS = 8810) ir „miokiniai“ (TLS = 4027) aptikta 883 reikšminių žodžių, kurie sudarė trys pagrindinius klasterius ir buvo susijęs su „nutukimu“, „senėjimu“, „sarkopenia“, „raumenų jėga“, „fiziniu pajėgumu“ ir „sportininkais“. Pagal raktažodį „miokiniai“ iš viso identifikuoti 1734 moksliniai straipsniai, o „miokiniai“ turėjo sąsajas su „citokiniais“ (TLS = 1878),

„interleukinu-6“, „interleukinas-15“, „raumenų baltymais“, „pratimais“, „nutukimu“ ir „senėjimu“. O fizinis altyvumas („exercise“, TLS = 4539) turėjo stiprų ryšį su „kūno kompozicija“, „biožymenimis“, „miostatinu“, „C reaktyviu baltymu“, „fibronektinu“ ir „skeleto raumenimis“. Savo ruožtu raumenys ir raumenų susitraukimas („skeletal muscles“, TLS = 6300), buvo susiję su „genų ekspresija“, „adipokiniais“ ir su tokiais miokinais kaip „irisinas“, „interleukinas-15“, „FNDC5“ (*Fibronectin Type III Domain Containing 5*).

Išvados. Per pastarąjį dešimtmetį fizinio aktyvumo ir miokinių sąsajos tyrimai sulaukė didelio susidomėjimo, publikacijų skaičius auga eksponentiškai. Atlikta bibliometrinė analizė parodė, jog šios srities tyrimai daugiausia buvo skirti fizinio pajėgumo, nutukimo ir senėjimo proceso nagrinėjimui, o molekulinų biožymenų (miokinių) nustatymas tapo dabartinių tyrimų objektu. Miokinai, tokie kaip interleukinas-6, interleukinas-15, irisinas, miostatinas ir fibronektinas dėl jų koduojamų genų raiškos reaguojant į raumenų susitraukimą fizinio krūvio metu, galėtų būti vertinami kaip kandidatiniai biožymenys fiziniam pajėgumui, sveikatos (pvz., nutukimo) ir sveiko senėjimo vertinime. Naujausi genetikos ir genomikos tyrimai suteikia naujų įžvalgų apie biologinius procesus ar sistemas molekulinio lygiu.

Raktažodžiai. Bibliometrinė analizė; miokinai; raumenų susitraukimas.